

Irina Yefremova, Liudmyla Trots. SOME ASPECTS OF DEVELOPMENT OF GENRE OF PIANO ENSEMBLE AND ITS ROLE IN MODERN MUSIC PEDAGOGY. *The ensemble piano performance is considered as an effective practical means of activating a professional, humane and creative basis in contemporary musical pedagogy. The importance of the piano ensemble as a form of creative cooperation of students is emphasized, which allows to develop effectively the professional qualities of future music teachers and realize the needs of the individual in communication, while preserving the individuality of the partners, though combining them with common goals. The specific differences between the main types of genre of the piano ensemble (piano duet for one piano, ensemble for two instruments), historical stages of their formation and development are described. The forms of existence of the genre of the piano ensemble (home music, musical pedagogy, concert performances) and functions of their application (entertaining, cognitive-educational, pedagogical, communicative) are revealed. The special significance of the ensemble repertoire for the expansion of the general musical outlook of students-pianists is emphasized. Playing the piano ensemble is an active form of cognition and performing acquaintance with the rich heritage of symphonic, operatic, chamber-instrumental music, which allows you to go beyond the piano repertoire. The peculiarities of the ensemble game, associated with creative interaction with the partner in the process of work are characterized. The attention is focused on specific tasks of work on the piano ensemble: education of the collective rhythm, development of communicative interpretive thinking, ability to balance the sound of the parties of the participants, and others like that. The universality of the genre of the piano ensemble and its special influence on the development potential of the entire complex of professional and personal qualities of piano students is analyzed. The importance of the tasks of the comprehensive development of students of musicians by engaging in ensemble performance is established.*

Key words: piano ensemble, genre features, piano pedagogy, musical outlook, developing potential.

Стаття надійшла до редколегії 22.05.2018 р.

УДК 37.035:378(477.82)

Олег Казмірчук, Олександр Курчаба
Луцький педагогічний коледж (Луцьк)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ КРИЗЬ ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

У статті розглядаються теоретико-методологічні основи національно-патріотичного виховання у закладі вищої освіти. Зроблено акцент на необхідності розвитку цього напрямку в умовах складної суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації в Україні від 2014 року. Окреслюється зміст понять патріотизм, національно-патріотичне виховання дітей та молоді згідно з рекомендаціями профільних інституцій. Наголошено на ролі викладання предметів гуманітарного циклу, конкретизовано окремі приклади ініціатив у ділянці національного-патріотичного виховання кафедри суспільних дисциплін Луцького педагогічного коледжу.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, заклад вищої освіти, суспільні дисципліни, Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Луцький педагогічний коледж.

Постановка проблеми. У розрізі 2014–2018 років, лік яким триває й нині, Україна переживає стан двозначності. З одного боку, держава перебуває на шляху знакових політичних, соціальних та економічних перетворень, а з іншого – знаходиться у стані загрози її національної безпеки. В таких умовах, на нашу думку, національно-патріотичному вихованню студентства – інтелектуального двигуна суспільства – належить пріоритетна роль. Нагальність питання посилюється в рази, якщо йдеться про педагогічні заклади освіти, випускники яких творитимуть ціннісне поле для нової генерації українців.

Актуальність проблеми національно-патріотичного виховання студентської молоді зумовлена:

- зниженням зацікавленості юнаків та дівчат до національно-патріотичних заходів у зв'язку з впливом таких чинників, як телебачення й інтернет-простір;
- відставанням наукових розробок з військово-патріотичного виховання й суспільною необхідністю їх термінового впровадження;
- дією негативних тенденцій щодо зниження значущості національно-патріотичної роботи в закладах вищої освіти.

Мета статті – висвітлити теоретичне підґрунтя національно-патріотичного виховання у закладі вищої освіти, увиразнити дієвість суспільних дисциплін у цьому контексті на прикладі поточних ініціатив у Луцькому педагогічному коледжі.

Аналіз останніх досліджень. Провідні позиції в Україні у дослідженні проблеми національно-патріотичного виховання займають: І. Бех, К. Чорна (національна ідея у становленні громадянина – патріота України), В. Івашковський (формування готовності старшокласників до захисту держави), М. Зубалій (військово-патріотичне виховання старшокласників у процесі позакласної роботи), О. Кириченко (виховання на військово-козацьких традиціях), О. П'ятикоп (національно-патріотичне виховання як фактор підвищення якості освіти), О. Остапенко, Б. Шаповалов (концептуальні засади реформування національно-патріотичного виховання молоді України). Важливим завданням виховання молоді є також подолання недовіри й підозрливості у ставленні до інших народів і націй, сприяння толерантності міжнаціональних відносин в умовах багатонаціональної держави. Зв'язок національно-патріотичного виховання з полікультурним, метою якого є формування етики міжетнічних стосунків, обґрунтовували Н. Миропольська, Г. Назаренко, О. Сухомлинська, Г. Філіпчук.

Виклад основного матеріалу. Розвиток сучасної системи освіти передбачає її переорієнтацію від авторитаризму в навчанні і вихованні (як це було за радянського часу) до гуманних взаємин, доброзичливого і толерантного ставлення до студентів, застосування нових підходів, зокрема особистісно орієнтованого. Замість ситуацій, де викладач – суб'єкт впливу і керування, а студент – об'єкт, з'являється схема суб'єкт–суб'єктного партнерського співробітництва викладача і студентів у сумісному організованому викладачем процесі. Особистісно орієнтований підхід робить центром особистість молодшої людини, її самобутність, самоцінність... Це процес психолого-педагогічної допомоги людині в становленні її «суб'єктивності, культурної ідентифікації, соціалізації, життєвому самовизначенні» [10, С. 38].

Патріотичне виховання належить до пріоритетних напрямів національної системи виховання. Воно передбачає формування патріотичних почуттів, любові до свого народу, глибокого розуміння громадянського обов'язку, готовності відстоювати державні інтереси Батьківщини. До першочергових засобів патріотичного виховання належать рідна мова, історія, українська література, рідна природа, українська культурно-духовна спадщина тощо.

Віддзеркалюючи соціальний, економічний, оборонний, культурний і духовний потенціал держави, патріотичне виховання особистості виступає як особлива, історично обумовлена форма соціальної практики, яка містить ідеологічні, навчально-методичні, програмно-нормативні, теологічні та організаційно-педагогічні складові, покликані задовольнити потребу суспільства у вихованні підростаючого покоління на національних традиціях українського народу [4, С. 388].

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає патріотизм як любов до своєї Батьківщини, відданість своєму народові, готовність заради нього на жертви й подвиги [2, С. 711]. У педагогічній літературі виокремлюють три види патріотизму:

- етнічний, який ґрунтується на почутті власної причетності до свого народу, на любові до рідної мови, культури, до власної історії;
- територіальний, що базується на любові до того місця на землі, де людина народилася;
- державний, споріднений з остаточною метою нації: побудовою власної держави, державним самовизначенням, державницьким світоглядом та державницьким почуттям [8, С. 98].

Випускник закладу вищої освіти, тим паче, майбутній педагог, має володіти цими різновидами в комплексі. Лише тоді його професійна діяльність особистим прикладом гарантуватиме кристалізацію патріотичних устоїв у новій генерації.

Інститут модернізації змісту освіти пропонує розлоге й різностороннє означення поняття «національно-патріотичне виховання дітей та молоді»: це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту

національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації [6].

Мета такого роду виховання конкретизується через систему завдань:

- √ утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- √ виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- √ підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя;
- √ усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- √ сприяння набуттю молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- √ формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- √ утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- √ культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;
- √ формування мовленнєвої культури;
- √ спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму [6].

В Україні під сучасну пору маємо чітко структуровану нормативну базу з національно-патріотичного виховання молоді. З-поміж крайніх нормативних актів варто назвати: Лист МОН від 22.05.2017 № 1/9-283 «Про проведення Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай «себе», Наказ МОН від 31.03.2017 № 519 Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки України щодо вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні», Наказ МОН від 06.03.2017 № 345 «Про створення робочої групи із розробки плану заходів щодо вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні», Лист ІМЗО від 24.05.2016 №2.1/10-1054 «Про відзначення в 2016 році 20-ї річниці Конституції України», Лист ІМЗО від 28.12.2015 №2.1/10-1283 «Про стан виконання Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді», Наказ ІМЗО від 9.12.2015 №21 «Про утворення робочої групи з національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Наказ МОН від 16.06.2015 №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах», Указ Президента України від 13 жовтня 2015 року №580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Указ Президента України від 12 червня 2015 року №334 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді» [6]. У сучасних умовах, коли значна частина України перебуває у вогні, базовою в окресленому контексті є Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, якою передбачено конкретні шляхи реалізації даного напрямку [7].

Маємо визнати, що з початку 1990-х років загальна ситуація навколо національно-патріотичного виховання в Україні відрізняється значним рівнем складності, протиріччя, нестабільності. Закриваються позашкільні заклади військово-патріотичного напрямку діяльності, навчально-матеріальна база для викладання предмету «Захист Вітчизни» рідко оновлюється, в багатьох закладах освіти ліквідовано музеї бойової слави, практично не використовується історико-культурна спадщина регіонів, в засобах масової інформації не припиняється пропаганда західних найгірших цінностей: насилля, націоналізму,

меркантилізму [5, С. 20]. Особливий акцент на націоналізмі, адже він часто є результатом позбавлення від комплексу історичної неповноцінності. Важливо зазначити, що межею, яка відділяє патріотизм від націоналізму, є визнання принципу пріоритету загальнолюдських цінностей. Націоналізм не просто передбачає захист власного народу, любов до своєї країни, але й абсолютизацію цих інтересів, прагнення їхньої реалізації будь-якими методами, ігноруючи інтереси інших народів [3].

Будучи учасниками освітнього процесу у сьогоденні, можемо спостерігати, як молоде покоління дорослішає, входить у життя суспільства, де ціннісні орієнтири набувають невизначеності. Це породжує в юних громадян невпевненість у майбутньому, психологічну розгубленість, комплекс особистої неповноцінності, зневіру в гідне життя на теренах України.

Поза сумнівом, патріотична самосвідомість особистості ґрунтується на моральній основі. На сьогодні девальвація духовних цінностей, зниження рівня відповідальності зумовили широке поширення в суспільній свідомості байдужості, егоїзму, цинізму, невмотивованої агресивності, неповажного ставлення до держави. Підтримуємо думку В. Корицького, що тільки цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, закладу освіти, інших соціальних інститутів здатні вплинути на формування високої патріотичної свідомості особистості, яка проявляється в любові до Батьківщини, виконанні громадянського й конституційного обов'язку, прагненні бути корисним для суспільства [8, С. 98].

Участь освітнього середовища у цьому процесі вкрай відповідальна. Виховний фактор різного спрямування присутній як на заняттях, так і в позааудиторний час.

Розглянемо організацію національно-патріотичного виховання студентської молоді кафедрою суспільних дисциплін Луцького педагогічного коледжу за поточний рік.

Базовими формами національно-патріотичного виховання студентської молоді є, безперечно, тематичний компонент в навчальному процесі. Національно-патріотичне виховання наскрізно проходить через викладання суспільних дисциплін. Згідно з вимогами стандарту, такі предмети забезпечують набуття студентами низки важливих компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти, а саме – соціальної, комунікативної, інформаційної, громадянської, ціннісно-сислової, світоглядної, аналітичної.

Так, «Історія України» уможливує знайомство молоді з законами суспільного розвитку, традицією державотворення, героїкою козацького часу, знаковими етапами минувшини українства, а також осмислення новітніх сторінок історії. «Правознавство» озброює молоду людину багажем громадянських прав та обов'язків, згідно з якими або в рамках яких має вибудовуватися діяльнісне поле молоді людини.

Культурологічні дисципліни («Культурологія», «Історія української культури», «Історія мистецтва», «Етика та естетика») формують моральні ідеали молоді на прикладах персонажів художніх творів, виховують почуття гордості за свою Батьківщину, за високі досягнення земляків в Україні та за її межами. «Релігієзнавство» та «Філософія» сприяють розміщенню ціннісних пріоритетів як внутрішньо – у свідомості студента, так і зовні – у вчинках, поведінці, вияві прихильності чи відчуження до певних світоглядних систем.

Навчальні предмети «Політологія» та «Соціологія» заповнюють нішу розуміння студентами неоднорідності соціуму, закономірностей його функціонування, специфіки формування владних ешелонів, факторів злагодженої роботи державного механізму.

На заняттях з «Захисту Вітчизни» студенти одержують основи знань, без яких неможливо оволодіти сучасною військовою технікою та зброєю, засобами захисту від зброї масового ураження тощо. Поряд із тим, студенти знайомляться з впливом науково-технічної революції на розвиток військової техніки, вирішують завдання, в змісті яких відображена військова тематика.

В умовах функціонування сучасних вишів під національно-патріотичним вихованням студентів розуміють систематичну та цілеспрямовану діяльність суб'єктів виховання – закладів вищої освіти, державних установ та громадських організацій з формування в студентів високої патріотичної свідомості, почуття відданості своїй Батьківщині, готовності до виконання як громадянського, так і конституційних обов'язків щодо захисту інтересів України.

Саме тому заклади освіти покликані розвивати та множити людський капітал, формувати ідеї, соціально значущі ідеали, світоглядні позиції, тобто конструювати майбутнє українського суспільства. Перед викладачами суспільних дисциплін вишів стоїть питання формування в молоді культури, гуманітарної підготовки, а також виховання майбутніх фахівців як патріотів своєї держави [1].

Форми національно-патріотичного виховання, реалізовані в позааудиторний час, можна поділити на такі категорії:

- долучення студентів до патріотично спрямованих подій у місті (вечір-реквієм «Пам'ятай, Україно, героїв своїх» у Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка; вечір пам'яті «Волинські герої мирного часу. Юрій Лелюков» у Палаці культури міста; зустрічі з колишніми бійцями полку «Азов» у рамках проекту Волинського краєзнавчого музею «Наші захисники»; урочистості та покладання квітів до пам'ятників Михайлу Грушевському, Лесі Українці, Тарасу Шевченку);

- участь студентів у презентації суспільно та національно значимих видань (О. Дем'янюк, Г. Гулько, «Волинський пантеон. Схід–2016»; брати Капранови «Майдан. Таємні файли»; Б. Зек, «Луцьк у роки нацистської окупації (1941–1944)»; М. Лазарович, «Російсько-українська війна (2014–2017 роки): короткий нарис»);

- організація зустрічі-майстерні для студентів із волинськими краєзнавцями – Геннадієм Бондаренко та Олександром Дем'янюком;

- тематичні візити до Волинського краєзнавчого музею та його відділів – Музею волинської ікони та Художнього музею;

- організація зустрічі-бесіди з сучасними військовими, які на Сході захищають від власних сепаратистів і російських агресорів Батьківщину;

- підготовка VII науково-практичної конференції «Методологічні та методичні проблеми викладання соціально-економічних дисциплін у сучасному освітньому процесі», робота секції «Національно-патріотичне виховання в освітньому процесі»;

- проведення спільно з цикловою комісією викладачів народних інструментів тематичного заходу до Дня захисника України;

- підготовка студента 2-го курсу відділення «Початкове навчання» до участі у Всеукраїнському семінарі національно-патріотичного виховання «Вартові української держави»;

- проведення щорічного історико-краєзнавчого турніру з гри «брейн-ринг» серед студентів 1-2 курсів;

- проведення тематичного лекторію біля пам'ятника Волинським Героям Небесної Сотні у дні спогадів про кульмінаційні події на Майдані і вшанування пам'яті Небесної Сотні;

- організація круглого столу для студентів з теми «Проблемні аспекти реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні»;

- проведення семінар-дискусії зі студентами 1 курсу з теми «Єдність – в історико-культурній спадщині»;

- щомісячні зібрання кіноклубу з прав людини «Docudays UA»;

- функціонування військово-патріотичного гуртка «Патріот» та суспільно-політичного клубу «Всесвіт» [12].

Перелічені ініціативи доводять, що національно-патріотичне виховання студентів у виші спрямоване на підготовку педагогічної інтелігенції з відповідною громадянською позицією, на створення умов для розвитку загальної культури студентства, збагачення його естетичного досвіду, формування потреби в здоровому способі життя.

Національно-патріотичне виховання повинно гармонійно поєднуватись із залученням студентів до найкращих досягнень світової цивілізації. Ефективність процесу залежить від послідовності проведення єдиної політики й співзвучності дій усіх соціальних інститутів, що сприятиме виробленню критичного мислення, прихильності до своєї національної спадщини та усвідомлення місця у світовому духовному розвитку, а також пошани традицій. Тільки глибока й усвідомлена любов до своєї Вітчизни спонукає людину з повагою ставитися до почуттів інших, бути чулим до трагедій народу.

Солідаризуємось із думкою дослідника В. Івашковського, котрий зауважує: «...аби виховання суб'єкта громадянського суспільства було піднято на рівень громадянського суспільства, необхідна консолідація інститутів суспільства у справі впливу на психологічний рівень суспільної свідомості. З раннього віку необхідно формувати в особистості високі морально-етичні засади, розуміння переваги цінностей суспільних та державних над особистими, прищеплювати повагу до культурної спадщини свого народу, готовність до самопожертви на благо Вітчизни, прихильність до національно-конфесійних традицій» [5, С. 23].

Висновки. Перипетії сучасної пори в Україні – економічний неспокій, диференціація суспільства, коливання духовних цінностей – здійснили негативний вплив на суспільну свідомість більшості соціальних та вікових груп населення. Заодно знизився виховний вплив історії, мови, культури, мистецтва та освіти як ключових факторів формування громадянських, патріотичних та життєвих толерантних позицій. За цих умов національно-патріотичне виховання студентів видається першочерговим завданням усіх інституцій становлення особистості молодого людини.

Аналіз поточної діяльності кафедри суспільних дисциплін у Луцькому педагогічному коледжі в даному розрізі свідчить, що особливо важливими є наявність базових відповідностей – цілей і завдань національно-патріотичного виховання вимогам професійної освіти, керівних впливів суб'єктів національно-патріотичного виховання мотивам і настановам студентів, системи національно-патріотичного виховання та його структурних елементів.

Ядром державної гуманітарної політики щодо національно-патріотичного виховання має стати забезпечення громадянського, патріотичного, морального виховання, соціальної активності, відповідальності та толерантності. Ключове твердження – особистість українця, яка формується, має усвідомлювати свою належність до українського народу, європейської цивілізації, орієнтуватися в реаліях і перспективах суспільно-політичної динаміки на теренах проживання.

Дослідження не претендує на вичерпність розгляду проблеми. Сучасне життя вимагає переосмислення реалій і конкретних дій щодо національно-патріотичного виховання в закладах освіти, зокрема вищої, переосмисленні форм та методів навчання й виховання.

Джерела та література :

1. Бова Т. В. Військово-патріотичне виховання студентської молоді як запорука належної її підготовки до збройного захисту незалежності України / Т. В. Бова, О. В. Бова // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2015_2_11
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. — К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1440 с.
3. Головатий М.Ф., Бебик В.М. Формування у молоді громадянської позиції в умовах становлення української державності (методологічний аспект) / М.Ф. Головатий, В.М. Бебик // V кн.: Молодь України: стан, проблеми, шляхи розв'язання: Збірник наук. публікацій Укр. НДІ проблем молоді. Випуск третій. – К., 1994. – С. 5-17.
4. Зубалій М. Військово-патріотичне виховання старшокласників у процесі позакласної роботи / М. Зубалій // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал. – 2014. – С. 388–390.
5. Івашковський В. Військово-патріотичне виховання учнівської молоді як засіб формування суб'єкта громадянського суспільства / В. Івашковський // Проблеми освіти. – 2012. – № 72. – С. 20–24.
6. Інститут модернізації змісту освіти : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robot/natsionalno-patriotichne-vihovannya-ditey-ta-molodi/>
7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: затверджена колегією Міністерства освіти і науки України 26 березня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osv%D1%96ti/konceptziya-nacjonalno-patriotichnogo-vihovannya-ditej-ta-molodi.html>
8. Корицький В. Військово-патріотичне виховання учнів в сучасних умовах / В. Корицький // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2015. – Вип. 2. – С. 97–100.
9. Лопушинський І. П. Національно-патріотичне виховання як вагомий чинник формування особистості студента / І. П. Лопушинський // Виховання особистості : національно-патріотичний вимір : матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (16-17 квітня 2015 року, м. Херсон) : у 2-х ч. – Ч. 1 / за ред. А.М. Зубка, С.О. Моїсеєва та ін. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2015. – С. 175-178.
10. Освітні технології: навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

11. Остапенко О., Тимчик М. Військово-патріотичне виховання старшокласників в умовах нової Української школи / О. Остапенко, М. Тимчик // Нові тенденції і явища у дитячому і молодіжному середовищі в Україні. – 2017. - № 1. – С. 278–288.
12. Перелік заходів з національно-патріотичного виховання студентів. 2017–2018 н. р. // Поточний архів кафедри суспільних дисциплін Луцького педагогічного коледжу.

References

1. Bova T. V. Viiskovo-patriotychne vykhovannia studentskoi molodi yak zaporuka nalezhnoi yii pidhotovky do zbroinoho zakhystu nezalezhnosti Ukrainy / T. V. Bova, O. V. Bova // Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia. – 2015. – № 2. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2015_2_11
2. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / uklad. i hol. red. V. T. Busel. — K. : Irpin : VTF «Perun», 2001. — 1440 s.
3. Holovatyi M.F., Bebek V.M. Formuvannia u molodi hromadianskoi pozytsii v umovakh stanovlennia ukrainskoi derzhavnosti (metodolohichniy aspekt) / M.F. Holovatyi, V.M. Bebek // V kn.: Molod Ukrainy: stan, problemy, shliakhy rozviazannia: Zbirnyk nauk. publikatsii Ukr. NDI problem molodi. Vypusk tretii. – K., 1994. – S. 5-17.
4. Zubalii M. Viiskovo-patriotychne vykhovannia starshoklasnykiv u protsesi pozaklasnoi roboty / M. Zubalii // Suchasnyi vykhovnyi protses: sutnist ta innovatsiyni potentsial. – 2014. – S. 388–390.
5. Ivashkovskiy V. Viiskovo-patriotychne vykhovannia uchnivskoi molodi yak zasib formuvannia subiekta hromadianskoho suspilstva / V. Ivashkovskiy // Problemy osvity. – 2012. – № 72. – S. 20–24.
6. Instytut modernizatsii zmistu osvity : ofitsiyni sait [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/natsionalno-patriotichne-vihovannya-ditey-ta-molodi/>
7. Kontseptsiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei ta molodi: zatverdzhena kolehiieiu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy 26 bereznia 2015 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osv%D1%96ti/konczepczya-naczionalno-patriotichnogo-vixovannya-ditej-ta-molodi.html>
8. Korytskyi V. Viiskovo-patriotychne vykhovannia uchniv v suchasnykh umovakh / V. Korytskyi // Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky. – 2015. – Vyp. 2. – S. 97–100.
9. Lopushynskiy I. P. Natsionalno-patriotychne vykhovannia yak vahomyi chynnyk formuvannia osobystosti studenta / I. P. Lopushynskiy // Vykhovannia osobystosti : natsionalno-patriotychnyi vymir : materialy Vseukrainskoi naukovo-metodychnoi konferentsii (16-17 kvitnia 2015 roku, m. Kherson) : u 2-kh ch. – Ch. 1 / za red. A.M. Zubka, S.O. Moiseieva ta in. – Kherson: KVNZ «Khersonska akademiia neperervnoi osvity», 2015. – S. 175-178.
10. Osvitni tekhnolohii: navchalno-metodychni posibnyk / O. M. Piekhota, A. Z. Kiktenko, O. M. Liubarska. – K. : A.S.K., 2002. – 255 s.
11. Ostapenko O., Tymchyk M. Viiskovo-patriotychne vykhovannia starshoklasnykiv v umovakh novoi Ukrainkoi shkoly / O. Ostapenko, M. Tymchyk // Novi tendentsii i yavyscha u dytyachomu i molodizhnomu seredovyschi v Ukraini. – 2017. - № 1. – S. 278–288.
12. Perelik zakhodiv z natsionalno-patriotychnoho vykhovannia studentiv. 2017–2018 n. r. // Potochnyi arkhiv kafedry suspilnykh dystsyplin Lutskoho pedahohichnoho koledzhu.

Олег Казмирчук, Александр Курчаба. НАЦИОНАЛЬНО-ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ СТУДЕНТОВ ЧЕРЕЗ ПРЕПОДАВАНИЕ ОБЩЕСТВЕННЫХ ДИСЦИПЛИН: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. В статье рассматриваются теоретико-методологические основы национально-патриотического воспитания в учреждении высшего образования. Сделан акцент на необходимости развития этого направления в условиях сложной общественно-политической и социально-экономической ситуации в Украине от 2014 года. Определяется содержание понятий патриотизм, национально-патриотическое воспитание детей и молодежи в соответствии с рекомендациями профильных институтов. Отмечено значение преподавания предметов гуманитарного цикла, конкретизированы отдельные примеры инициатив в области национально-патриотического воспитания, воплощённых кафедрой общественных дисциплин Луцкого педагогического колледжа.

Ключевые слова: национально-патриотическое воспитание, учреждение высшего образования, общественные дисциплины, Концепция национально-патриотического воспитания детей и молодежи, Луцкий педагогический колледж.

Oleh Kazmirchuk, Oleksandr Kurchaba. NATIONAL PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENTS THROUGH TEACHING SOCIAL DISCIPLINES: THEORY AND PRACTICE. The article deals with the theoretical and methodological foundations of national-patriotic education at a higher education establishment. The emphasis is placed on the necessity of developing this direction in the difficult socio-political and socio-economic situation in Ukraine since 2014. The content of the concepts of patriotism, national patriotic upbringing of children and youth according to the recommendations of profile institutions is outlined. The role of teaching subjects of the humanitarian cycle is emphasized, some examples of initiatives in the area of national-patriotic education of the department of social disciplines of Lutsk Pedagogical College are specified.

Key words: national-patriotic education, institution of higher education, social disciplines, concept of national-patriotic education of children and youth, Lutsk Pedagogical College.